

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 4-10-1996

Αριθ. Πρωτ. 9249/ε.μ. 24

ΘΕΜΑ: Οδηγίες α) περί του όρου καταβολής εντός προθεσμίας του ποσού μετατροπής, β) και περί ισχύος της διατάξεως περί απολύσεως μετά έκτιση του 1/4 για πράξεις που τελέστηκαν πριν την κατάργησή της.

Προς: Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών /

ΣΧΕΤ: 2436/Εγκ. 17/28.8.96
έγγραφό μου

- ΚΟΙΝ:**
- Υπουργείο Δικαιοσύνης
 - Διεύθυνση Νομοπαρασκευαστική
 - Διεύθυνση Εκτελέσεως Ποινών
 - Εισαγγελείς Εφετών και Πρωτοδικών Ναυπλίου

Παρακαλούμενους να λάβουν γνώση σχετικά με τις 35/1996 και 60/1996 διατάξεις τους αντιστοίχους και να ενεργήσουν ότι επιβάλλεται για επανάκριση της υποθέσεως.

I. Επειδή δημιουργήθηκαν αμφιβολίες α) ως προς τους όρους κατά τους οποίους με εισαγγελική διάταξη μπορεί να παρασχεθεί στον κατάδικο η ευχέρεια καταβολής του ποσού μετατροπής μέσα σε δύο έτη, κατά το άρθρο 1 § 3 εδάφιο γ' Ν. 2408/1996 και β) ως προς την ισχύ της διατάξεως του άρθρου 82 § 1 εδαφ. δεύτερο και επόμενα Π.Κ. περί υποχρεωτικής αναστολής της ποινής μετά έκτιση του 1/4 αυτής, που αντικαταστάθηκε με την προαναφερόμενη διάταξη, για τον μετά την αντικατάστασή της χρόνο και για πράξεις που τελέστηκαν μέχρι τότε που ίσχυε, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου κρίνει αναγκαίο να διατυπώσει την ακόλουθη γνώμη για τα θέματα αυτά,

σύμφωνα προς το άρθρο 25 § 2 Ν. 1756/1988.

II. α) Όροι για την παροχή από τον Εισαγγελέα προθεσμίας για την καταβολή του ποσού μετατροπής, κατά το άρθρο 1 § 3 εδαφ. Ν.2408/1996.

Κατά τη διάταξη αυτή, η οποία αντικ. τα εδάφια δεύτερο και επόμενα τις § 5 του άρθρου 82 Π.Κ. "Με διάταξη όμως του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, που εκδίδεται μετά από αίτηση εκείνου που καταδικάστηκε, μπορεί να επιτραπεί σε αυτόν η καταβολή του ποσού της μετατροπής εφάπαξ ή σε δόσεις μέσα σε δύο έτη από την καταδίκη. Η ρύθμιση αυτή γίνεται εφόσον εκείνος που καταδικάστηκε α) βρίσκεται σε πρόδηλη και απόλυτη οικονομική αδυναμία, β) από την εκπαίδευσή του, τις επαγγελματικές του δυνατότητες και τα στοιχεία της προσωπικότητάς του γενικά πιθανολογείται ότι θα ανταποκριθεί στην υποχρέωση καταβολής και γ) έχει προηγουμένως ζητήσει την μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, αλλά το δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή τέτοιας εργασίας από το συγκεκριμένο άτομο δεν είναι εφικτή για λόγους ανεξάρτητους από τη βούλησή του....". Περαιτέρω ορίζεται ότι με την διάταξη αναστέλλεται η έκτιση της ποινής μετά ή χωρίς περιοριστικούς όρους, ότι ανακαλείται η αναστολή που δεν τηρήθηκε η προθεσμία καταβολής ή αν παραβιασθούν οι περιοριστικοί όροι, ότι κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να παραταθεί η προθεσμία καταβολής μέχρι έξι μήνες, ότι η σχετική διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ανακοινώνεται στον Εισαγγελέα εκτίσεως της ποινής και

ότι μπορεί να ασκηθεί κατ'αυτής προσφυγή ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών.

β). Προκύπτει κατ' πρώτο λόγο, ότι αρμόδιος για να κρίνει με διάταξή του περί της παροχής προθεσμίας για την καταβολή του ποσού μετατροπής και περί αναστολής της ποινής είναι ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών του τόπου κρατήσεως, όπως ρητώς ορίζει και η διάταξη πριν αντικαταθεί ως ανωτέρω. 'Αν, όμως, η παροχή προθεσμίας και η αναστολή της ποινής φυλακίσεως ζητείται μόλις εκδοθεί η απόφαση και πριν φυλακιστεί ο κατηγορούμενος, αρμόδιος προς τούτο είναι ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών του τόπου όπου εδρεύει το Δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση, είτε αυτό είναι το Πλημμελειοδικείο, είτε άλλο. (βλ. Ν.2408/96 άρθρο 1 § 3 εδ. γ' τελευταίο υπεδάφιο ι' και άρθρο 121 § 1 Ν. 1851/1989).

γ). Προϋπόθεση για την παροχή προθεσμίας καταβολής και την αναστολή της ποινής αποτελεί, πλην άλλων, ότι ο κατάδικος είχε ζητήσει την μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωνικής εργασίας και το δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή τέτοιας εργασίας από το συγκεκριμένο άτομο δεν είναι εφικτή για λόγους ανεξάρτητους από τη βούλησή του. Αλλά η πραιτέρω μετατροπή σε παροχή κοινωνικής εργασίας προβ.επόταν από το άρθρο 82 § 6 Π.Κ. ως δυνατική και για ποινές ενός μήνα μέχρι ένα έτος. Μετά την αντικατάσταση της διατάξεως αυτής με το άρθρο 1 § 3 δ' Ν. 2408/1996, η μετατροπή αυτή σε παροχή κοινωνικής εργασίας εφόσον συντρέχουν ορισμένες

προϋποθέσεις, υποχρεωτική μεν για ποινές ενός μήνα μέχρι δύο ετών και δυνητική για ποινές δύο μέχρι τριών ετών. Η μετατροπή αυτή, διαμορφωμένη επιεικέστερα με το ανωτέρω άρθρο 1 § 3 δ' Ν. 2408/1996, εφαρμόζεται και επί πράξεων που τελέστηκαν πριν την ισχύ της διατάξεως αυτής.

Η διάταξη αυτή περί μετατροπής της περιοριστικής τους ελευθερίας ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας είναι επιεικέστερη εκείνης που αντικαταστάθηκε και επομένως εφαρμόζεται και επί πράξεων που έλαβαν χώρα πριν την έναρξη της ισχύος της (4.6.1996).

δ). Η αιτιολογία της δικαστικής απόφασης και εισαγγελικών διατάξεων επιβαλλόμενη στη χώρα μας και Συνταγματικώς, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο των συγχρόνων δικονομικών συστημάτων. Επομένως πρέπει να είναι ειδικά και εμπερισπωμένα αιτιολογημένη η διάταξη των Εισαγγελέων Πλημμελοδικών και Εφετών περί παροχής ή μη προθεσμίας καταβολής και αναστολής της ποινής, ουσιαστικά δηλαδή περί συνέχισης της φυλακίσεως ή απολύσεως του κατάδικου, του ουσιωδέστερου δηλαδή θέματος του ποινικοδικονομικού συστήματος, αφού τούτο σχετίζεται με την προσωπική ελευθερία του κατάδικου. Επομένως η εισαγγελική διάταξη πρέπει να περιέχει συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά από τα οποία συνήγαγε την συνδρομή των υπό στοιχεία (α) και (β) στην επίμαχη διάταξη προϋποθέσεων για την παροχή προθεσμίας καταβολής και αναστολή της ποινής. Έτσι πρέπει να επισημαίνεται η οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του κατάδικου, το επάγγελμα που ασκούσε μέχρι του

εγκλεισμού του στη φυλακή, η εκπαίδευσή του, η προσωπικότητά του κ.λ.π. Και να εξηγείται γιατί από τα περιστατικά αυτά διαπιστώνεται η πρόδηλη και απόλυτη οικονομική αδυναμία του για άμεση καταβολή του ποσού μετατροπής και 2) πιθανολογείται ότι ο κατάδικος θα ανταποκριθεί στην υποχρέωση για καταβολή του ποσού μετατροπής μέσα σε ορισμένη προθεσμία. Αιτιολογία που επαναλαμβάνει το κείμενο του νόμου αποτελεί αυθαιρεσία και επομένως συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

ε). Η διάταξη περί της οποίας πρόκειται διαλαμβάνει ότι η Εισιγγελική διάταξη μπορεί να επιτρέψει την καταβολή του ποσού μετατροπής "εφάπαξ ή σε δόσεις μέσα σε δύο έτη από την καταδίκη". Ο νόμος όρισε ως αφετηρία της προθεσμίας του χρόνου της καταδίκης, για τον λόγο ότι στις καταδικαστικές αποφάσεις που θα εκδίδονται μετά την ισχύ της διατάξεως αυτής (4.6.1996), το πιθανότερο είναι να ζητεί άμεσα ο κατάδικος την παροχή προθεσμίας καταβολής, εύλογο δε είναι να αρχίζει έκτοτε η προθεσμία αυτή. Εάν όμως η προθεσμία καταβολής ζητήθηκε σε μεταγενέστερο χρόνο, ο υπολογισμός της προθεσμίας θα αρχίζει από τον χρόνο αυτό και όχι από τον χρόνο της καταδίκης.

III. α). Εφαρμογή του θεσμού παροχής προθεσμίας καταβολής του ποσού μετατροπής και αναστολής της ποινής μετά έκτιση του 1/4 της ποινής για τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν μέχρι την αντικατάστασή της ως ανωτέρω.

Οι διατάξεις που ορίζουν περί του χρόνου

καταβολής της χρηματικής ποινής που καθορίστηκε κατά μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής, καθώς και οι περί αναστολής της ποινής διατάξεις, εφόσον η ρύθμιση των ποινικών αυτών θεμάτων εξαρτάται από ουσιαστικούς όρους, αποτελούν θέματα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου.

β). Επομένως η, κατά το άρθρο 82 § 5 εδάφια δεύτερο και επομ. Π.Κ., όπως ίσχυε πριν αντικατ. με το άρθρο 1 § 3 εδάφιο γ' Ν.2408/1996, παροχή με εισαγγελική διάταξη προθεσμίας καταβολής του ποσού μετατροπής και αναστολής της ποινής αποτελεί θέμα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου, γι' αυτό και εντάχθηκε στο άρθρο 82 του Π.Κ. Επομένως, σύμφωνα προς τα άρθρα 7 του Συντάγματος και 2 του Π.Κ., η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και μετά την αντικατάστασή της επί υλοποιούντων πράξεων που τελέστηκαν πριν την αντικατάσταση εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση εμφανίζεται επιεικέστερη η εφαρμογή της διατάξεως αυτής. Αντιθέτως, εάν για τις πράξεις αυτές που τελέστηκαν πριν την ισχύ της νέας διάταξεως εμφανίζεται επιεικέστερη η νέα ρύθμιση (π.χ. λόγω μη εκτίσεως του 1/4 της ποινής), εφαρμόζεται η νέα διάταξη. Στην περίπτωση, όμως, αυτή πρέπει να συντρέχουν και οι λοιποί όροι, μεταξύ των οποίων και η απόκρουση της μετατροπής της ποινής σε παροχή κοινωνικής προσφοράς, περί της οποίας, αν δεν έχει κρίνει το Δικαστήριο, πρέπει να κρίνει ήδη με συμπληρωματική απόφασή του.

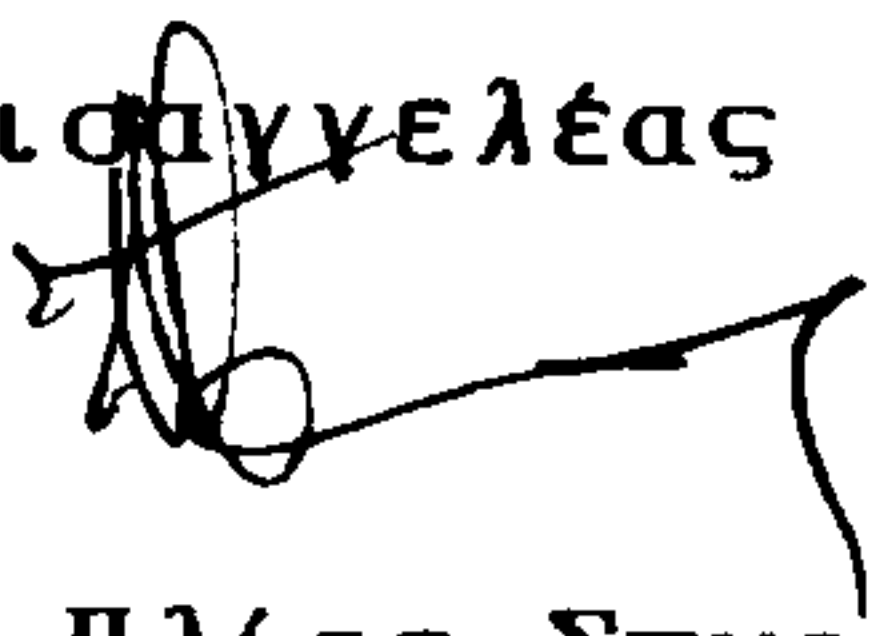
IV. Ύστερα από όλα αυτά επιβάλλεται α) να κοινοποιήσετε την παρούσα στους Εισαγγελλείς

7

Πλημμελειοδικών της περιφέρειας σας β) να επανακρίνουν αυτοί τις υποθέσεις καταδίκων που είχαν αντιμετωπίσει αρνητικά με αντίθετη προς τα ανωτέρω ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και γ) να ενημερώσετε δε αμέσως την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου για την λήψη της εγκυκλίου αυτής από τις Εισαγγελίες Πλημμελειοδικών της περιφέρειας σας.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ηλίας Σπυρόπουλος

B.M.